1920 წ. [illegible]

საქართველოს კომუნისტური პარტია (ბოლშევიკების)

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

ოთხშაბათი, 29 სექტემბერი 1920 წ.

რედაქცია და კანტორა მოთავსებულია პასკევიჩის ქ. № 3 მეორე სართულში. თვიური ხელისმომწერთათვის გაზეთი ღირს 150 მან.

ფასი 8 მან.

№ 54 ყოველდღიური ორგანო საქართველოს კომუნისტურ პარტიის ცენტრალურ და თბილისის კომიტეტებისა. № 54

„მთელს საზოგადოებას არ შეუძლია ხელოვნურად გადაახტეს განვითარების ცალკე საფეხურებს, მაგრამ მის ცალკე ნაწილებს (ე. ი. ცალკე ქვეყნებს, ხალხებს) ადვილათ შეუძლიათ დააჩქარონ თავისი ჩამორჩენილი განვითარება უფრო დაწინაურებულ ნაწილების წაბაძვით, ან და შეუძლიათ კიდეც მისი მსვლელობის სათავეში მოექცევა, ვინაიდან მათ არ ამძიმებს ძველი ტრადიციები, რომელსაც თან მიათრევენ ძველი ნაციები . . . .

რუსეთი აიღებს თავის-თავზე მომავალი რევოლიუციის ინიციატივას».

კ. კაუცკი. Перспективы социальной революции, 1903 წ.

სად არის ხსნა

ყველასათვის აშკარაა თა[illegible]

საქართველო დღეს განიცდის მეტისმეტად მწვავე ეკონომიურ და ფინანსიურ კრიზისს და დიდი მანძილი აღარ აშორებს მას სრულ კატასტროფას. ყველა ხედავს აგრეთვე, რომ ეს მდგომარეობა ულმობელობით ვითარდება გაუარესებისკენ და არ სჩანს არავითარი ძალა, არავითარი ფაქტორი, რომელმაც შესძლოს, რომ საქმე გაუმჯობესებისაკენ შემოატრიალოს.

მმართველ პარტიას, როგორც რიგი და წესია, შექმნილი მდგომარეობის მიზეზათ სრულიათ არ მიაჩნია თავისი თავი და სცდილობს ყოველივე პასუხისმგებლობა ამის გამო თავიდან აიშოროს. ის სხვაგან ეძებს მოახლოებული კატასტროფის მიზეზებს და ეს მიზეზებია: საერთო არევ-დარევა, სპეკულიაცია და სხ. წარმოუდგენელი პოლიტიკური სიბეცით ის ახლა ცდილობს შეებრძოლოს სპეკულიანტებს, რომ ამით ოდნავ მაინც გაანელოს კარზე მომდგარი უბედურება. მას დავიწყებია, რომ უკვე საკმაოთ დაგვიანებულია იმ სპეკულიაციასთან ბრძოლა, რომლის უზომო თარეშს თითონ უწყობდა ხელს და რომლის წარმომადგენლებმა უკვე მოასწრეს თავისი გამანადგურებელი საქმიანობით ქვეყნის ეკონომიური ძალების მოშლა და მოწამვლა. მას დავიწყებია უმთავრესათ ის, რომ ასეთ დიდ უბედურებასთან ბრძოლის დროს ვერავითარ ნაყოფიერ გავლენას ვერ დააჩნევს ცალკე პიროვნებების, თუნდაც ცნობილი სპეკულიანტების დევნა და გადასახლება, რომ აქ საჭირო და მიზანშეწონილია უფრო რადიკალური ზომა, თვით წარმოების სისტემის შეცვლა და მისი სულ სხვა ნიადაგზე დამყარება.

საჭიროა ომის გამოცხადება არა კერძო სპეკულიანტების, არამედ მთელი მათი კლასის წინააღმდეგ, საჭიროა დაუნდობელი ბრძოლა წინააღმდეგ თვით კაპიტალისტური სისტემისა, რომლის ლპობა, დაშლა და განადგურება თავისთავათ, სტიქიურათ სწარმოებს მსოფლიო ომის დაწყების დღიდან. საჭიროა სოციალისტურათ გარდაქმნა წარმოებ[ი]თი ურთიერთობათა.

აქ ჩვენს მოწინააღმდეგეებს მზათა აქვთ ირონიული წამოძახილი: ეს ხომ საბჭოთა რუსეთის სისტემაა, რომელმაც, როგორც ვიცით, ვერ დაიხსნა ქვეყანა წარმოების განადგურებისაგან, რადგან იქაც მეფობს შიმშილი, სიცივე და საერთო სილატაკე. მაშასადამე, ეს ვერაფერი გზა არის გაჭირვებიდან გამოსასვლელათ ნაჩვენები.

სხვა გზა მაინც არ არის, ვიტყვით ჩვენ. რაც უნდა გაჭირვებას განიცდიდეს დღეს რუსეთი, აშკარა არის, რომ იქაური წესი, როგორც მმართველობის, ისე წარმოების, ჰქმნის იმ შესაძლებლობის მაქსიმუმს, რომელიც კი იქ ობიექტიურათ მისაღწევია. სამი წელიწადია, რომ რუსეთს ერთ დღეს არ ღირსებია დასვენება სამოქალაქო ომებისა და უცხოელთა თავდასხმისაგან. ყველაფერი ეს შეუძლებელს ჰხდის წარმოების ნორმალურ კალაპოტში ჩაყენებას, პირიქით იწვევს მის დაქვეითება-დაცემას და ზოგიერათ განადგურებასაც, რასაც შედეგათ მოსდევს დიდი ფიზიკურ-ზნეობრივი ტანჯვა. მიუხედავათ ამისა რუსეთის დღევანდელი ბატონ პატრონი, მისი მშრომელი ხალხი არ ერიდება არავითარ მსხვერპლს და მედგრათ იცავს თავის სისტემას, თავისი წარმოების წესს. ის დიდ დათმობაზე მიდის თავის მტრებთან: უთმობს მათ ტერიტორიას, უთმობს მათ ოქროს, თანხმდება მისი ინტერესე-[illegible] გზით, არავითარი პირობით, არავითარი სასყიდელის ფასათ არ უთმობს ერთს და ეს ერთია: საბჭოთა სისტემა, პროლეტარიატის დიქტატურა, სოციალიზმი.

ამას სჩადის რუსეთის პროლეტარიატი არა თავისი ჯიუტობით, ან თავისი შეუგნებლობით და მიუხვედრელათ, არამედ იმიტომ, რომ ობიექტივურათაც არ არსებობს არავითარი სხვა გზა ამ კატასტროფიდან გამოსასვლელად, რომელიც მთელი წინანდელი ცხოვრების აუცილებლობამ კაცობრიობას წინ დაუყენა.

ამავე გზით უეჭველად უნდა წავიდეს მთელი კაცობრიობა, უამისოდ მას დაღუპვა არ ასცდება. საქართველომაც, როგორც მსოფლიოს ნაწილმა უნდა აუცილებლად გაიაროს ეს გზა. მაგრამ დღევანდელი მისი მესვეურები არამც თუ ვერ შესძლებენ ამ გზაზე გასვლას, ისინი ვერც ხედავენ მას.

სტუმარი და მასპინძელი

„სული სულს იცნობს და გული გულსა, მოდი გავიყოთ ლხინი და ჭირი."

ი. ჭავჭავაძე.

ვინ არის სტუმრები?—კაუცკი-ვანდერველდეს დელეგაცია. ვინ არის მასპინძელი?—საქართველოს „დემოკრატიული" რესპუბლიკის ხაზეინი—მენშევიკური პარტია. რით დახასიათდება სტუმარი? სოციალ-პატრიოტიზმით, სოციალ-შოვინიზმით, სოციალ-ნაციონალიზმით, რენეგატობით, მოკლეთ—სოციალ მოღალატეობით, სოციალ-გამცემლობით. მან უღალატა მუშათა კლასს, მან გასცა რევოლიუციონური პროლეტარიატი, მან ტანი იბანა მებრძოლ კომუნისტების უმანკო სისხლში. იგი დაუმეგობრდა, დაუძმობილდა და საუკუნო კავშირით შეეკრა მსოფლიო ავაზაკებს, ათეული მილიონების პროლეტარ-გლეხების სისხლის მსმელ ბურჟუა-იმპერიალისტებს, იგი გადაიქცა ყურმოჭრილ მონათ, ლუკმაპურით და ნასუფრალით მოსყიდულ გასუქებულ მურია-ქოფაკათ მთელი ქვეყნის მყვლეფელ-დამჩაგვრელ კლასების. მან ზურგში მოღალატური მახვილი ჩასცა პროლეტარიატის [illegible] ავანგარდს სწორეთ იმ წამს, [illegible] სამკვდრო-სასიცოცხლოთ დაეჯახ[illegible] მსოფლიო წუმპეჯალათებს.

საზიზღარი, შეძ[illegible] განწირული, სამარცხვინო ბოძ[illegible] განრისხული და ლტოლვილ [illegible] თავის ქვეყნის პროლეტარია[ტ]ისაგან,—[illegible] ანიევით დაბარბაცობ[illegible] იქით-აქეთ [illegible] ბა, ყალთაბანდობს, ჯამბაზობს, [illegible] სნიკობს, ადვოკატობს, დიპლომატობს, რომ რამენაირათ [illegible] მოუქონოს და შეირიგოს მისგან [illegible] ტიფრათ გაცემული მშრომელი ხალხი; [illegible] ეძებს გამოსავალ-გამოსაძრომს, [illegible] შესაფარ - ნავთსაყუდელს და, რაც ა[illegible] თავის იმპერიალისტურ ავაზაკურ [illegible] ვეღარ პოულობს, მიილტვ[ის] სხვა ქვეყნებში, სხვა ხალხთან, ახლად [illegible] „დემოკრატიასთან", სადაც დროებით მაინც, სანამ პროლეტარ[ულ]ი რევოლიუცია მოუსწრებდეს, თავს შეიკედლებენ, შეიბმატკბილებენ, მიიპა[ტიჟ]ებენ, პატივს სცემენ, „შეიყვარებენ" და ყოველგვარ მფარველობა მზრუნველ[ობ]ას აღმოუჩენენ მას.

ერთ დროს სახელ განთქმული მარქსისტი, მსოფლიო პრო[ლე]ტარიატის მასწავლებელი, მარქს-ენ[გე]ლსის ღირსეული მოწაფე-შემკვიდრე, [illegible], ბასრი, [illegible] რებ[illegible] მტრების ოპორტიუნის[ტ]ების შემ[illegible] გამანად[გუ]რებელი - დი[illegible] [illegible] კალმით ა[illegible] [illegible] ტიულ პოლიტიკური ბელადი და სამარცხვინოთ გარდაცვალებულ მეორე ინტერნაციონალისა,—კაუცკი დღეს საბრალო რენეგატია, განუსაზღვრელი აღშფოთებით და მძულვარებით განდევნილი იმ პროლეტარიატისაგან, რომელიც დიდ ხანს აღმერთებდა მას. კაუცკი, ერთ დროს დიდი კაცი, დღეს-კი კაცუნათ გადაქცეული, მოდის სტუმრათ (შეიძლება —საუკუნოთ განსასვენებლათ) ჩვენ ტურფა, მენშევიკების მიერ სამოთხე—ოაზისათ გადაქცეულ საქართველოში. თუ ასეთია კაუცკი, თავი დელეგაციის, რაღა იქნება მისი კუდი და ფეხები? ესენი წვრილფეხა ხალხია, რომელსაც არასოდეს არ ჰქონია და არც აქვს რაიმე საერთო მარქსიზმთან, მეცნიერულ სოციალიზმთან, კომუნიზმთან, პროლეტარული ავანგარდის სოციალისტურ-რევოლიუციონურ მოძრაობასთან. ესენი მუდამ იყვნენ და არიან უბრალო ფინიები, ლაქიები და ნოქრები, ნაფიცი ვექილები, ბურჟუებსა და პროლეტარებს შორის შერიგების, ჰარმონია ძმობის მქადაგებელნი, „მეცნიერული" დამცველები არსებულ ბურჟუაზიულ იმპერიალისტური წყობილებისა.

იყო დრო, როცა რევოლიუციონური ბარიკადის ერთ მხარეზე იდგა კაუცკი, მეორეზე—ვანდერველდე - რენოდელ - მაკდონალდი. დღეს ეს კონტრ-რევოლიუციონური სამება მხარს უმშვენებს საზიზღარ ღალატის წუმპეში შუბლამდე ჩაფლულ კ. კაუცკის. ეს ცოცხალი სურათი ცოცხალი ლეშებისა საუცხოვო ილიუსტრაციაა იმის, თუ რამდენათ დაეცა კაუცკი. ეს ფენომენი ჭეშმარიტათ ღირსია შექსპირის გენიალური კალმის შემოქმედებისა.

ასეთია მენშევიკების მიერ მოპატიჟებული „ევროპიელი" დელეგაცია.

როგორია მისი მასპინძელი?

ისეთივე, როგორც სტუმარი. მასპინძელი ზედმიწევნით შეეფერება სტუმარს და სტუმარი-მასპინძელს. მათ შორის აზრთა და გრძნობათა სრული ჰარმონიაა. „აბესალომ და ეთერი ღმერთმა შეჰყარა ერთფერი". მათ შორის განსხვავება წვრილმანი ხასიათისაა, მხოლოთ ფორმით და რაოდენობით. არსებითად, შინაარსით, მისწრაფებით, თვისებით ისინი ტოლნი არიან. ორივეს მიზანია არსებული, კლასიური ყვლეფა-დაჩაგვრის წყობილების განმტკიცება-გამაგრება. ორივეს მიზანია ტვირთ მძიმეთა და მაშვრალთა განაწამებ, მოხრილ-მოკაკულ ზურგზე საზეიმო ჯირითი და განცხრომა. ამ დიადი მიზნის მისაღწევათ ორივე ხმარობს ყოველგვარ საშუალებას, რაც ოდესმე გამოუგონია ადამიანის ეშმაკურ ბუნებას, მაგ: გაიძვერულ დიპლომატიას, მაღალფერდოვან, მოქარგულ სიტყვებს, მელასებურ თვალთმაქცობას, პირმოთნეობა-ლიქნულობს, ფლიდობა ფარისევლობას, დაპირება-დატყუილებას, ცილის წამება დემაგოგიას, იეზუიტობა-სოფისტობას, აშკარა და ფარულ, პირდაპირ და არა პირდაპირ ღალატ-გამცემლობას, განუსაზღვრელ თვითნებობას, ტლანქ ძალმომრეობას, დატყვევება-დატუსაღებას, საკანში დალპობა-დახვრეტას და სხ. და სხ. ამ თვისებებით უფრო უხვათ დაჯილდოვებულია მასპინძელი, როგორც წარმომადგენელი პაწაწკინტელა და ნორჩი რესპუბლიკისა. საერთოდ-კი ეს ატრიბუტები ორივეს ახასიათებს, სტუმარსაც და მასპინძელსაც.

მარა არის განსხვავებაც. იმ დროს, როცა სტუმარი თამაშობს ლაქიის, ნოქრის მონ ამსახურის, ერთგული ძაღლის როლს ბურჟუაზიის დიქტატურის ხელში, [illegible] ამ დიქტატურის, თვით არის იარაღი—აპარატი მშრომელი ხალხის ჩაგვრის და დამონების, თვით არის ხაზეინი და დიქტატორი, ბატონ-პატრონ მბრძანებელი თავის ქვეყნის, თავის ხალხის, „დამოუკიდებელი" რესპუბლიკის. იმ დროს, როცა სტუმარი წარმოადგენს მხოლოთ ვინტს იმ უზარმაზარი მექანიზმისას, რომელსაც ჰქვია ბურჟუაზიულ-იმპერიალისტური სახელმწიფო, მასპინძელი თვით არის მომწყობ-მმართველი ამ მაშინის და, მაშასადამე, პირდაპირი პასუხისმგებელიც იმ აუარებელ ჩაგვრა-წამება-მტარვალობისა, რასაც განიცდიან დღეს ქართველი მუშები და გლეხები.

დიდია სტუმრის დანაშაული საბჭოთა რუსეთის, ამ მსოფლიო პროლეტარული რევოლიუციის ავანგარდის წინაშე. მარა კიდევ უფრო დიდი და მიუტევებელია ცოდვები, ჩადენილნი მასპინძლის მიერ სოციალისტურ რუსეთის წინაშე. სტუმარ-მასპინძელი ორივე კრთის კომუნისტური რევოლიუციის აჩრდილის წინაშე. მარა სწორეთ ტრაგიკულია მასპინძლის მდგომარეობა: იგი ამაოთ ცდილობს მსოფლიო ავაზაკების და მათი ლაქია დამქაშების შემწეობით დაიცვას ქართველი ხალხის დამოუკიდებლობა სოციალიზმისაგან და დამოუკიდებულება ბურჟუა იმპერიალისტებისა და მათი აგენტებისაგან. მასპინძლის „დამოუკიდებლობა" ნიშნავს ქართველი ბურჟუაზიის აღორძინება გამაგრებას და ქართველი მშრომელი ხალხის კიდევ უფრო დამონავება—დაბეჩავებას...

ამნაირათ, სტუმარ-მასპინძლის სხარტულმა შედარებამ ჩვენ დაგვანახვა: ორივე ემსახურება და ამაგრებს ბურჟუაზიულ - იმპერიალისტურ წყობილებას. ორივეს დაბრაწული აქვს ლოყები ამ სამსახურით. ორივე სტკბება, ზეიმობს და ნეტარობს არსებული წყობილების კლასიური უკუღმართობით. ორივე ალტაცებით ხვდება-ეგებება ერთმანეთს, ულოცავენ ერთმანეთს ბრწყინვალე გამარჯვებას მტერზე, ე. ი. მშრომელ ხალხზე. ორივეს მოსწონს ერთმანეთი. ორივეს პირველი შეხვედრისათანავე გაგიჟებით შეუყვარდათ ერთმანეთი. ორივე ასხამს ერთმანეთს განუსაზღვრელ ქებახოტბას და უკმევს გუნდრუკს. ორივე წარამარა ეფიცება ერთმანეთს თავის სიყვარულსა და ერთგულებაში. სტუმარი განცვიფრებულია მასპინძლის გენიოსური შემოქმედებით ცხოვრების ყოველ დარგში, ყოველ სფეროში.

ორივე ზეიმობს, განცხრომაშია, მარა ამავე დროს ორივე გამსჭვალულია ერთი ლეიტმოტივით, ერთი გრძნობით,—ეს არის განუსაზღვრელი სიძულვილი კომუნისტური რევოლიუციისადმი. ორივე ზეიმობს, ორივე ნეტარობს, მარა მათ ზეიმს და ნეტარებას ჩრდილავს ერთი ფიქრი—შიში: ვაი თუ კომუნისტური ცეცხლი ჩვენს ოაზისებსაც მოედვას და ჩვენი გახრწნილი სული და ხორცი ფერფლათ ქცეული, ზიზღით შავსა და უძირო უფსკრულში გადაისროლოსო.

ჩვენ გვწამს, ასეც მოხდება: ხორცმეტნი, მუქთახორანი და ავაზაკნი მალე, სულ მალე გაცამტვერდებიან, ხოლო მაშვრალნი გაიხარებენ.

თავის მტერი.

ადგილობრივი პრესა.

ამ ბოლო დროს „ერთობა" ძალიან ამხედრებულია სპეკულიანტების წინააღმდეგ. ის პირდაპირ ბრძოლის გუნებაზეა დამდგარი:

„ჩვენ[ი] მთავრობ[ა] [illegible] დაპატიმრებული სპეკულიანტების გადასახლება. ჩვენ ვიცით, რომ დაპატიმრებულთა შორის ბევრია ფულიანი და გავლენიანი პირი, ჩვენ ვიცით, რომ მრავალი კაცია დაფაცურებული მათ დასახსნელათ და დასატოვებლათ საქართველოს საზღვრებში. მაგრამ ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ ამ საქმეში ჩვენი მთავრობა გამოიჩენს საჭირო სიმტკიცეს და არავითარ სისასტიკის და სიმკაცრის წინაშე არ შედრკება, თუ კი ჩვენი კეთილდღეობა მოითხოვს ამას".

დიდი გმირობაა სწორეთ 50 სპეკულიანტის გადასახლება! და ეს გმირული საქმე შესაძლოა შეასრულოს მთავრობამ თუნდაც მარტო იმიტომ, რომ მთელ იმ გაჭირვებას, რომელსაც ჩვენი ქვეყანა განიცდის, სულ ამ სპეკულიანტებს დააბრალებენ. მაგრამ რა ეშველება ამით საქმეს? განა მათი გადასახლებით მოისპობა აქ სპეკულიაცია? რა ზომებს ღებულობს დარჩენილთა წინააღმდეგ მთავრობა, ჩვენ არ ვიცით. ეს კი ვიცით, რომ ამაზე მეტი მოწინააღმდეგე გაუსტუმრებიათ საქართველოს მესვეურებს ჩვენი ქვეყნის საზღვარს იქით, ზოგი ნაციონალური და უფრო მეტი კი პოლიტიკური მიზეზით, ხოლო ამავე დროს ადგილობრივი გაბატონებული კლასების წინააღმდეგ არასოდეს არ მიუღიათ ასეთი ზომა და არც სხვა მხრივ შეუვიწროებიათ ისინი თავის „ნაყოფიერ" საქმიანობაში. ვეჭვობთ, რომ ერთი ჯგუფი სპეკულიანტების გადასახლება დიდათ გაახარებს აქ დარჩენილ მათ კლასობრივ თანამოძმეებს, ხოლო ვერაფერს შესცვლის მშრომელი მასსის აუტანელ მდგომარეობაში.

* * *

„სახ. საქმე" დიდათ შეუწუხებია დღევანდელ სიძვირეს და ამტკიცებს, რომ „მტკიცე ნაბიჯით ვუახლოვდებით კატასტროფას". მდგომარეობის შესამსუბუქებლათ ის ასეთ ზომას მიმართავს:

„ყველას მოეხსენება, რომ ჩვენში მრავალი მოქალაქე სოფელთანაა დაკავშირებული. ცხადზე უცხადესია, იმ ჯამაგირებით, რომელსაც ქალაქელები

ეროვნული ბიბლიოთეკა

იღებენ, ყოვლათ შეუძლებელია ოჯახის გამოკვება. მრავალი მოქალაქე, განსაკუთრებით ვისაც მოწაფეობა ყავს სასწავლებელში, ზაფხულში სცდილობს მოიმარაგოს რამე და შემდეგ თბილისში ჩამოიტანოს. და აი, მას გზაში ხვდებიან, ართმევენ სარჩოს და ართმევენ გამომცხვარ პურსაც კი, რაზედაც იუწყებოდა ჩვენი გაზეთის კვირანდელი ნომერში კორესპონდენტი... აუცილებელია ამ გარემოებას ყურადღება მიექცეს და საკუთარ საჭიროებისათვის ადამიანს უფლება ქონდეს სურსათ-სანოვაგის ჩამოტანისა. თორემ დღევანდელი მდგომარეობა ქმნის თბილისის ბლოკადას და სიძვირეს ხელს უწყობს“.

მოწაფეების პატრონები და ვისაც სოფელში რამე აქვს (ალბათ რკინის გზის ახლო)—აი ვისზე ზრუნავს „სახალხო საქმე“. ხოლო რომ სოფელშიაც დიდ უმრავლესობას საყიდელი აქვს სარჩო და ვერსად ვერ შეუძენია, აგრეთვე ქალაქშიაც მომეტებული ნაწილი ასეთია, რომ სოფელში სრულიათ არა მოეძევა რა და თავისი სამუშაო ძალის გაყიდვით ცხოვრობს—ეს არ ანაღვლებს „სახალხოს“. მხოლოთ მისი პარტიის ბურჯი—წვრილ ბურჟუაზიული ინტელიგენცია ნუ შეწუხდება და დანარჩენზე იზრუნოს, ვისაც უნდა, იზრუნოს თუნდა იმ მომარაგების სამინისტრომ, რომელმაც დღემდის ვერაფერი ვერ მოამარაგა. ასეთია „სახალხოს“ სახალხო მოღვაწეობა.

საბჭოთა რუსეთის პრესა.

პოლონეთი და ზავი.

პოლონეთის ფრონტის მდგომარეობა ბუნებრივათ იზიდავს თავისკენ რუსეთის მუშების, გლეხების და ყველა პატიოსანი მუშაკის ყურადღებას, ვისთვისაც სულ ერთი არაა საბჭოთა რუსეთის ბედი. რასაკვირველია, ახლა უკვე განვლილია ის დრო, როდესაც შესაძლებელი იყო რუსეთში მუშათა დიქტატურის დამარცხება. ფეხ—ქვეშ მტკიცე ნიადაგს ყველა ვგრძნობთ. ყველამ იცის, რომ არც ბარონს, არც თეთრ პოლონეთს, არც ანტანტას არ ძალუძთ საბჭოთა რესპუბლიკას თავი მოჰკვეთონ, ფეხქვეშ გასთელონ მისი დროშა, დაანაკუწონ მისი ტანი. იგი, საბჭოთა რესპუბლიკა დღეს საზღაპრო მანქანას წარმოადგენს, თუმცა ის კიდევ დაუთავებელია ზოგი მისი ბორბალი ჯერ კიდევ უბრალოთ ტრიალობს, მაგრამ რომელიც დღითი დღე მაგრდება. ჩვენთვის უეჭველია, რომ ჩვენ ვიარსებებთ. მაგრამ, თუ როგორ ვიარსებებთ,—ეს კი სულ ერთი არაა. აუარებელი ზარალი, საშინელი სიღატაკე, სიმშილი, სიცივე საკმაო ხანია ჩვენ გვაწამებენ. მაგრამ ამ იარების დასალბუნება მხოლოთ შრომით შეიძლება. მაგრამ შრომის საშვალება რომ მოვიპოვოთ, ამისთვის უნდა უზრუნველვყოთ თავისი თავი კაპიტალისტების თავდასხმისაგან. ჩვენ მტრებისგან არა ერთხელ ვიგემეთ მწარე გაკვეთილები. დიდი მსხვერპლი დაგვიჯდა ვრანგელთან გულკეთილობა. პოლონელებთან გულკეთილობამ ჩვენ წინაამდეგ მათი შემოსევა გამოიწვია. მთელი ჩვენი ქვეყნის დოვლათი ჩვენ ფრონტისკენ მივმართეთ, ქვეყანა სისხლიდან დავცალეთ.

ახლა, როდესაც პოლონეთის თეთრგვარდიელებმა რამოდენიმეთ გამარჯვება მოიპოვეს, ჩვენ საკმაოთ დავშორდით ზავს. ჩვენ კარგათ ვიცნობთ ჩვენს კონტრაგენტებს, ბ. პილსუდსკებს და კამპანიას. მათი სურვილის ტემპერატურა უმაღლეს ხაზამდის არის აწეული. მოლაპარაკებაში მედიდური კილო უკვე მიიღეს. ასეთ პირობებში საბჭოთა რუსეთი მიიღებს არამც არა ზავს, არამედ „მოჩვენებითი“ ზავს, რუსეთის, უკრაინის, ბელორუსიის, ლიტვის მუშების და გლეხების პოლონელ მემამულეებისგან ჩაგვრას. ეს კიდევ ცოტაა: პირველ შესაძლებლობისთანავე პოლონეთის იმპერიალიზმის დაუნდობელი თეთრი ბრბო ახალი ძალებით ჩვენსკენ გამოიჭრებს. ჩვენ მივიღებთ მაშინ ძველს გამეორებას—ზღაპარს თეთრ მოზვერზე—რაც, შესაძლოა, რუსეთის მშრომელ ხალხს კიდევ დიდი მსხვერპლი დაუჯდეს, ეს კიდევ არ კმარა. გამარჯვებულ თეთრ გვარდიელებთან „ზავი“ ფრიად უწუგეშო საერთაშორისო მდგომარეობას შექმნის: ყველა კაპიტალისტური მგლები გაბოროტებული ყმუილით შემოგვესევიან. იფიქრებენ, რომ ჩვენ ახლა ისე სუსტათ ვიყოთ, როგორც წარსულ ბრესტის ზავის დროს ვიყავით. ამიტომ მათი აზრით ჩვენ ფასდაუდებელ დათმობებზე უნდა წავიდეთ, რათა დრო მოვიგოთ. მაგრამ ისეთი მდგომარეობა ახლა სრულიადაც არაა. პროლეტარული რესპუბლიკა ახლა საკმაოთ ძლიერია, რომ თავისი თავი პანთავადობის ძალადობისგან იხსნას. ვარშავის თეთრგვარდიელების მყუდრო ბუნაგი ერთ მომენტში მან კინაღამ დაანგრია. თუმცა ჩვენც ძვირათ დაგვიჯდა ომი, მაგრამ ჩვენ პანებს ვუჩვენეთ, რომ ისინი დაუსჯელათ ვერ შეაფერხებენ ჩვენს სამშვიდობო მუშაობას. ჩვენ ისევ ვაჩვენებთ მათ, რომ ჩვენ მოვიპოვებთ ძალები, ახალი თავდასხმების შესაძლებლობის ძირშივე მოსასპობათ. მთელი ჩვენი ძალები, ჩვენი სამხედრო კალონების მოსაწყობათ, გასაძლიერებლათ და გასამაგრებლათ უნდა მივმართოთ!

„პრავდა“ № 193.

მესამე ინტერნაციონალი მსოფლიო რევოლიუციის შტაბია!

ინტერნაციონალის გარშემო

კომუნისტური ინტერნაციონალის მე 2 კონგრესი მოსკოვში.

(გაგრძელება იხ. „ახ. კომ.“ № 53)

მეხუთე სხდომა (28 ივლისი)

28 ივლისის სხდომაზე გრძელდება კამათი კოლონიალურ და ნაციონალურ პოლიტიკის საკითხის შესახებ. სპარსეთის კომუნისტური პარტიის სახელით გამოდის.

ამხ. სულთან-ზადე.

რომელმაც აღნიშნა, რომ უკვე რუსეთის პროლეტარიატის გამოცდილებამ ყირგიზეთში, თურქესტანში და კაპიტალისტურათ სრულებით განუვითარებელ სხვა ოლქებშიაც მოგვცა იმის დამამტკიცებელი საბუთი, რომ საბჭოთა ძალა-უფლება შეიძლება მოწყობილ იქნას იქაც კი, სადაც არ არის განვითარებული ინდუსტრიალური პროლეტარიატი; მით უფრო შეიძლება ითქვას ეს სპარსეთის, ეგვიპტის და ინდოეთის შესახებ, იმ კოლონიების შესახებ, სადაც სოციალურ დიფერენციაციის ყველა სახეებია, და წარმოდგენილი არიან ყველა პოლიტიკური მიმდინარეობანი.

ამხ. სულთან-ზადე ხაზს უსვამს, რომ სოციალურ რევოლიუციას ინდოეთში და სპარსეთში ფართო და მტკიცე ბაზა აქვს პროლეტარიატის და ნახევრათ პროლეტარიატის არსებობით, რომელიც შექმნილია იქ ინგლისის სავაჭრო კაპიტალის მიერ პირველყოფილი ადგილობრივი ნოხების და საფეიქრო მრეწველობის დარღვევით. აღმოსავლეთის ქვეყნები განიცდიან კაპიტალის პირველყოფილ ლაგროვებასთან დაკავშირებულ მასიურ პაუპერიზაციის (გაღატაკების) პერიოდს. ყოველ წლიურათ აზიურ კოლონიებიდან გადის ათი მილიონზე მეტი მანეთი, იმ დროს, როდესაც გლეხობას ზურგზე ყავს წამომჯდარი მემამულეები, სამღვდელოება, კაპიტალისტები, მოხელეები და ყაჩაღები. ამას გარდა გაბატონებული კლასები აღმოსავლეთ ქვეყნებში არ არიან ერთსულოვანი, რამდენათაც ზოგიერთები გადაბმული არიან მსოფლიო ბაზარზე და კაპიტალზე, და სხვები კი—ნაციონალურზე. ყველა ეს გარემოებანი ძალიან აადვილებენ სოციალურ რევოლიუციას აღმოსავლეთში და სპარსეთში, სადაც უკვე 1905 წ. იყო მოწყობილი გლეხთა დეპუტატების საბჭოები—ანჯუმენი.

ეკამათება რა ამხ. როის, ამხ. სულთან-ზადე ამბობს, რომ სოციალური რევოლიუცია აღმოსავლეთიდან კი არ მოვა და არ გაანთავისუფლებს ევროპას, არამედ, პირიქით, კომუნისტურმა ინტერნაციონალმა უნდა აღმოუჩინოს დახმარება აღმოსავლეთის მშრომელ მასსებს იმისთვის, რომ შეუმსუბუქოს მათ სოციალურ რევოლიუციის პროცესი. შემდეგ სულთან ზადე ამტკიცებს, რომ ნაციონალურ-დემოკრატიული მოძრაობის გამოცდილება აღმოსავლეთში ამართლებს მშრომელ მასსებისთვის დახმარების აღმოჩენის უპირატესობას კომუნისტურ პარტიის და წვრილ ბურჟუაზიულ ხასიათის ჯერ კიდევ გაუმაგრებელ პოლიტიკურ ორგანიზაციების მხრით.

ამხ. გრაციადეი

ლაპარაკობს რუსეთის საბჭოთა რესპუბლიკის მნიშვნელობაზე სოციალურ რევოლიუციაში და გამოსთქვამს აზრს, რომ მისი ბრძოლა ამჟამათ მესამე ინტერნაციონალის ბრძოლას უნდა ეთანაბრებოდეს, სწორეთ ისევე, როგორც პარიჟის კომუნის დამარცხება ნიშნავდა თავის დროზე პირველ ინტერნაციონალის დამარცხებას. რაც შეეხება წვრილ ნაციებს, ისინი, გრაციადეის აზრით, არ აწარმოებდენ ომის დროს იმპერიალისტურ პოლიტიკას, რადგანაც ისინი უძლური იყვენ. აგრეთვე არც ომის შემდეგაც აწარმოებენ ისინი იმპერიალისტურ პოლიტიკას, რადგან თვითონ ისინი ობიექტი არიან იმპერიალისტურ მძარცველობის. ამით ამოიწურება და ამოიწურებოდა მათი როლი სოციალურ ბრძოლის ისტორიაში მსოფლიო მასშტაბით.

ამხ. ლაუ.

აღწერს მდგომარეობას ჩინეთში. ვერსალის კონფერენციამ არა თუ არაფე-

საქართველოს კომუნისტურ პარტიის ყველა ადგილობრივ ორგანიზაციებს

„ახ. კომ.“, როგორც მუშათა კლასის ორგანო, მხოლოდ მაშინ შეასრულებს თავის დანიშნულებას სავსებით ნაყოფიერათ, როცა ის რაც შეიძლება უფრო მჭიდროთ იქნება დაკავშირებული მუშების და გლეხების ცხოვრებასთან, როცა ის სინამდვილით და სისწორით გააშუქებს ამ ცხოვრებას.

ამიტომ აუცილებლათ საჭიროა, რომ თვითეულმა პარტიულმა ორგანიზაციამ, იქნება ეს ქალაქის კომიტეტი თუ საგუბერნიო, სამაზრო ან სასოფლო კომიტეტი, ან უბრალო სოფლის ორგანიზაცია იყოლიოს ერთი ან რამდენიმე პასუხისმგებელი კორესპოდენტი, რომელსაც დავალებული ექნება სისტემატიურათ უგზავნოს „ახალი კომ.“ რედაქციას ყოველგვარი ცნობები, მასალები და სხვა მუშათა და გლეხთა ცხოვრების შესახებ. ეს ცნობები და მასალები რაც შეიძლება მიუდგომლათ, ობიექტიურათ უნდა იყოს შედგენილი, რის პასუხისმგებლობა თვით ორგანიზაციას აწვება.

ცენტრალური კომიტეტი.

რევოლიუციონური იტალია

იტალია უკანასკნელი წლის განმავლობაში არა ჩვეულებრივ სურათს წარმოადგენდა. მუშათა კლასის მოძრაობა შეუჩერებელ დუღილის პროცესს განიცდიდა, ადგილობრივი გაფიცვები ხშირად საერთო გაფიცვის ხასიათს ღებულობდენ ნამეტურ რკინის გზებზე. მუშათა კლასის წარმომადგენლობა პარლამენტში შეუპოვარ ბრძოლას აწარმოებდა მთავრობის წინაამდეგ, იმპერიალიზმის პოლიტიკის წინაამდეგ. მთავრობაც თითქო გამოეყო ანტანტას ოჯახს და მთელი თავისი ყურადღება მიაპყრო შინაურ საქმეებს. დღეს კი, როგორც სჩანს კონტი-კუნტათ მომავალ დეპეშებიდან, იტალიას აშკარა რევოლიუციის ნაპერწკლები სცვივა, მუშათა კლასის და სოფლის ღარიბ-ღატაკთა მძლავრი ამოძრავების ტალღები ეხეთქებიან ბურჟუაზიის და მიწათმფლობელობის ციხე-სიმაგრის კედლებს და აქა-იქ კიდეც გაურღვევიათ. ერთი დეპეშის ცნობით მთავრობა დათმობის გზაზე დამდგარა და უცვნია მუშათა საბჭოები, რომლებიც შემდგარან ყველგან, სადაც კი მუშებს ფაბრიკა-ზავოდი, რკინის გზა და სხვა სამრეწველო დაწესებულება ხელში ჩაუგდიათ, ც აგრეთვე სოფლად, სადაც მსხვილი მამულები გადასულა ღარიბ გლეხთა განკარგულებაში. როგორც არ უნდა გათავდეს იტალიის მშრომელ მასსების ეს რევოლიუციონური გამოსვლა—ერთი რამ ცხადი და უდავოა: მშრომელთა იტალიამ შედგა ფეხი მსოფლიო რევოლიუციის ბანაკში, უკვე გააჩინა ფრონტი ბურჟუაზიულ იმპერიალისტურ რეაქციის წინაამდეგ. და ეს გარემოება გაუზომელი მნიშვნელობის მატარებელია არა მარტო თავის თავად, არამედ კიდევ უფრო იმის მიხედვით, რომ იტალია გამარჯვებულ ანტანტას თვალსაჩინო წევრია, იმპერიალისტურ ომში გამარჯვებული. ანტანტას ბურჟუაზიის პოლიტიკოსები, მეცნიერი ლაქიები და სოციალ-პატრიოტების თეორია ირწმუნებოდა, რომ ბოლშევიზმი, ე. ი. სოციალისტური რევოლიუციის სამზადისი და გაჩაღება მხოლოდ დამარცხებულ ქვეყნების სენია, რომელიც არას შემთხვევაში არ გადაედება გამარჯვებულ ქვეყნების მუშათა კლასსო. იტალიის მაგალითი ანიავებს ამ თეორიას, რომლის ერთად ერთი დანიშნულება იყო მშრომელ მასსების ხელახალი დატყუილება, ხელახალი გამოყეყეჩება ანტანტას სისხლით გახეთქილი ბურჟუაზიის შერყეულ ტახტის შესამაგრებლად.

მაგრამ რით აიხსნება იტალიის მშრომელთა მასსების ასეთი გრანდიოზული მობილიზაცია სოციალიზმ-კომუნიზმის დროშების ქვეშ და მათი დაჩქარებული იერიში ბურჟუაზიულ წყობილების დასამხობად? ვიცით, ზოგი მეტის მეტათ ჭკუამახვილი „სოციოლოგი“ ამას ახსნის იტალიელთა ტემპერამენტით—აქაო და სამხრეთის ცხელი მზე სისხლს უჩუხჩუხებს გრძნობებით ატაცებულ იტალიელებსო, იოლათ ენთებიან წუმწუმასავით, მარა მალე იოლათვე ჩაქრება მათი აღტყინება და პროვოკაცია ავანტიურის მეტი არაფერი არ გამოვა მათი აჯანყებიდანო. ვიცით ასეთი წვრილბურჟუაზიული ლათაიების ფასი, მარა უნდა ვიცოდეთ ისიც, თუ რით აიხსნება „გამარჯვებულ“ იტალიის ბობოქრობა ამ უკანასკნელ წლის განმავლობაში, რომელმაც ლეგალურ პარლამენტარულ და გაფიცვების კალაპოტის ნაპირები გადმოხეთქა და რევოლიუციის ნიაღვარათ მოედო მთელს ქვეყანას.

სულ რამდენიმე ათეული წლის წინეთ იტალიამ ნაციონალურ-განმათავისუფლებელი ომების საშუალებით მოიპოვა გაერთიანება და დამოუკიდებლობა. მარა ავსტრიის უღლის გადამგდები რევოლიუციურ-დემოკრატიული იტალია, იტალია გარიბალდის მე-20 საუკუნის დასაწყისში თითონ გადაიქცა სხვა ხალხების მჩაგვრელად, ოსმალეთის და შემდეგ ავსტრიის მძარცველად, ერთი სიტყვით—იმპერიალისტურ იტალიათ. მართალია, იტალიის იმპერიალიზმს უწოდებენ „ღატაკთა იმპერიალიზმს“, რადგან არც ერთ დიდ სახელმწიფოში არ იშლება ისეთი სურათი ხალხის მასსების სიღატაკის, მათი დამშევის და სასოწარკვეთილების, როგორც ლამაზ, მაგრამ ნიადაგით მწირ იტალიაში. მაგალითად, 1910 წელს იტალიაში 35 მილიონი მცხოვრები ითვლებოდა, და ამათგან 5-ნახევარი მილიონი ემიგრაციის ტალღით უცხო ქვეყნებში იყვენ გადატყორცნილი და იქ შავ მუშებათ ქცეულნი განიცდიდენ ათასგვარ დამცირებას, ტანჯვას და წვალებას, რათა შიმშილის ფასით ორიოდე გროში მოეგროვებიათ და „ქაქლუც სამშობლოში“ დარჩენილ ოჯახებისთვის ეგზავნათ. იტალიის ნიადაგი მწირი და ქამბიანია, მას არ გააჩნია საკუთარი ქვა-ნახშირი, ეს მრეწველობის არსობის პური, არ გააჩნია ლითონები, მადანი, საერთოთ ნედლი მასალა. და ასეთი ქვეყანა, ისედაც გაძვალტყავებული, სადაც 40 პროცენტი მოსახლეობა წერა-კითხვის ცოდნას მოკლებულია, მისმა ბურჟუაზიულმა მმართველმა კლასმა და მთავრობამ ამ ათი წლის წინეთ დაპყრობით ომში ჩააბეს, აფრიკის კოლონიების დასატორრათ სისხლის გუბეები დააყენებიეს, როგორც საკუთარი სისხლის, ისე აფრიკის მკვიდრთა და ოსმალთა. იტალიამ გაიმარჯვა ამ ყაჩაღობაში, შეიძინა 2 მილიონამდის კვადრატიული ვერსი და მილიონ ნახევარი მონა, მარა რასაკვირველია ნადავლი იმპერიალისტ-ყაჩაღებს—იტალიის ბანკირებს, სამღვდელოებას და სხ.—ხვდათ, მშრომელ ხალხს კი ერგო სისხლის გაღება, უზომო ახალი გადასახადები ომით და განუწყვეტელი ახალი შეიარაღებით გამოწვეული. სოციალისტური პარტია იმ ომის დროს გაითიშა. ბურჟუაზიის ლაქიები, იმპერიალიზმის აგენტები ე. წ. რეფორმისტები, რომლებიც ომს უჭერდენ მხარს, გაძევებულ იქმნენ პარტიიდან. როცა დაიწყო უკანასკნელი იმპერიალისტური ომი, იტალია გამოეთიშა გერმანიის კოალიციას და იწყო მზადება ომში ჩასარევათ ანტანტას მხარეზე. იტალიის მშრომელი ხალხი ხელახლა შეიქმნა ზარბაზნების სალუკმო, მსუნაგ იმპერიალისტების ხელში. ოპორტიუნისტებისგან გაწმენდილმა სოციალისტურმა პარტიამ შესძლო მის საწინააღმდეგო აგიტაციის გაჩაღება, იმპერიალიზმისადმი შეურიგებელი პოზიციის დაკავება, მარა იტალია მაინც გადაეშვა სისხლის მღვრიე საარაკო ომში, გაიღო აურაცხელი მსხვერპლი სისხლით, ფულით, ღირებულებათა განიავებით. ისედაც ღარიბი ქვეყანა სულ გაღატაკდა, ხალხი-პროლეტარი ბოგანოთ იქცა. ანტანტას გამარჯვებაში მხოლოდ „სახელი“ ერგო იტალიას, სახრავი თუ რამ დარჩა გაუმაძღარმა ინგლისმა იგდო ხელში. გერმანიის საკონტრიბუციო მილიარდები ჯერ ხანობით ენუქას ანდერძს შიემგვანა, მთელი ქვეყანა კი მოიცვა საშინელმა კრიზისმა, ცხოველმა შიმშილმა. ნედლი მასალა, ტონნაჟი და სხ. ინგლისის განკარგულებაში აღმოჩნდა. პატარა ქალაქ ფიუმეს გამო, რომელსაც იტალიას არ უთმობდენ მოკავშირეები—შავმა კატამ გაირბინა ანტანტას და იტალიის მთავრობას შუა, ის ფაქტიურად ჩამოშორდა მოკავშირეებს, რომლებიც განაგრძობენ აქამდის ომს არა მარტო საბჭოთა რუსეთის წინაამდეგ. იტალია ცეცხლის მქშინავ ვულკანათ იქცა, მოტყუებული და უკიდურეს გაჭირვებაში ჩაცვივნული ხალხის მასსები ქალაქად და სოფლად რევოლიუციის ბანაკში იყრიდენ თავს. ქალაქის და სოფლის მუშები მთელი წელიწადია ბობოქრობენ, გამოსვლებს გამოსვლებზე აწყობენ.

მათი პოლიტიკური ავანგარდი, სოციალისტური პარტია გაჩაღებულ რევოლიუციურ მუშაობაში იყო გართული: პარლამენტში თუ ქუჩაში, პრესაში თუ თვითმართველობებში ის წინ აყენებდა რევოლიუციის ლოზუნგს. მესამე კომუნისტური ინტერნაციონალის პლატფორმის მცნობმა, მან მოფინა მთელი იტალია კომუნისტური პრესით, მან გასწია უდიდესი მუშაობა მასსების მოსამზადებლად, მარა აქამდის ვერ ჩამოყალიბდა მტკიცე კომუნისტურ პარტიაში, მჭიდრო კავშირით, რკინის დისციპლინით გასალკლდევებულ რაზმში, რომელიც მიისწრაფის რევოლიუციის ცენტრალიზაციისაკენ პროლეტარიატის და რევოლიუციონურ გლეხობის დიქტატურისკენ. უკანასკნელ რევოლიუციონურ გამოსვლას ეტყობა ეს ნაკლი. რევოლიუციონურ ბრძოლაში ჩაბმულია ქალაქების პროლეტარიატი, სოფლის ღარიბ-ღატაკნი. მათ აქა-იქ ემხრობა ჯარები. აჯანყებულნი იკავებენ და ეპატრონებიან ფაბრიკებს, რკინის გზებს, სოფლის დიდ მამულებს და ადგენენ ადგილობრივ საბჭოებს. მარა რევოლიუციის ხელმძღვანელ საერთო შტაბზე არაფერი ისმის. და ამიტომაც კომუნისტ. ინტერნაციონალის აღმასრულებელი კომიტეტი აფრთხილებს იტალიის სოციალისტებს, არ დაუშვან რევოლიუციის დამღუპველი შეცდომები. მოძრაობას გამოაბან თავი, ჩამოიშორონ ყველა საეჭვო, მერყევი ელემენტები და მიმართონ მასსების მოძრაობა პოლიტიკურ ძალა-უფლების დაპყრობისაკენ. წინააღმდეგ შემთხვევაში ბურჟუაზია შესძლებს მოძრაობის ჩაქრობას იმითაც კი, რომ ნედლ მასალას მოუსპობს ფაბრიკებს და ასე დასცემს რევოლიუციასო.

ყოველ შემთხვევაში იტალიაში უკვე აგორდა პროლეტარული რევოლიუციის ტალღა, შესაძლებელია ის [illegible] ამ დღეებში, მაგრამ ეს იქნება გაკვეთილი შემდეგი იერიშებისათვის, რომელიც ნაწილობრივ მაინც შეანგრევს ბურჟუაზიული სახელმწიფოს კედლებს და მით ხელს შეუწყობს საერთაშორისო სოციალისტურ რევოლიუციის წინსვლას.

1 ოქტომბრიდან ჩვენი გაზეთის „ახალი კომუნისტი“-ს ცალკე ნომრის ფასი ყველგან 10 მან. ხელმოწერა: თვეში—200 მან.

...ი არ მისცა ჩინეთს, არამედ, ამას გარდა, სანქციაც კი მისცა იაპონიის მიერ სამი ჩინეთის ოლქის მოტაცებას. ჩინეთის მასსებმა უპასუხეს ამაზე ბოიკოტით იაპონიის საქონელზე და ჩრდილოეთის მთავრობის წინააღმდეგ ბრძოლის გაძლიერებით. სოციალისტური პარტია ჩინეთში სულ უფრო და უფრო მეტ გავლენას იპყრობს და ცემს ქ. შანხაიში ყოველ კვირეულ ორგანოს, რომელიც ფართოთ ვრცელდება ჩინეთში. ამ პარტიას კავშირი აქვს გაბმული რუსეთის საბჭოთა რესპუბლიკასთან და მოუწოდებს მასსებს ჩინეთის და მსოფლიო ბურჟუაზიის წინააღმდეგ საბრძოლველათ. ჩინეთის მრეწველობა უმოქმედობაშია. პროლეტარიატი მეტის მეტად აუტანელ მდგომარეობაში იმყოფება, სოფლებში ემჩნევა მიწების შეყიდვა მდიდრების მიერ. მართვა-გამგეობის სისტემა ჩინეთში გამოხატავს სამხედრო ბიუროკრატიის დიქტატურას და სრულ ქაოსს და თვითნებობას ადმინისტრატიულ და ფინანსიურ დარგებში.

კორეიის კომუნისტური პარტიის დელეგატიც

ამხ. პა

აღნიშნავს აგრეთვე, რომ სოციალურ რევოლიუციის გამარჯვება შეუძლებელია მანამ, სანამ დასავლეთის ბურჟუაზია თავის რეზერვების წყაროს პროლეტარიატის წინააღმდეგ საბრძოლველათ პოულობს აღმოსავლეთში, თავის კოლონიებში. შემდეგ ამხ. პა გადადის იაპონიის წინააღმდეგ კორეიის რევოლიუციონერების იმ ბრძოლის აღწერაზე, რომელიც გრძელდება უკვე 17 თვეა. იაპონელებმა გაადიდეს გადასახადები ანექსიის შემდეგ 300-350 პროც. და ამით აამხედრეს თავის წინააღმდეგ თითქმის ქვეყნის საშვალო კლასებიც კი. იაპონელები ეზიან ... აგონ კორეიაში ფაბრიკები და ქარხნები. კორეიის მშრომელმა მასსებმა იციან, რომ ბრძოლა ვერ მისცემს მათ გამარჯვებას, თუ კი ის იწარმოებს ნაციონალურ ნიადაგზე. იბრძვიან რა იაპონიის უღლის გადასაგდებათ, კორეიის მასსები იმავე დროს ისწრაფვიან განთავისუფლდენ ...ავიანთ საკუთარ მემამულეებისაგანაც. წინანდელ პოლიტიკურ პარტიებს, ეგრედ წოდებულ გაერთიანებულ ნაციონალურ ბლოკს, და ტერორისტების კავშირს კორეიის ხალხის განთავისუფლების რწმენა ქონდათ ვილსონის ფორმულით, მაგრამ ამ ჟამათ მათ დაჰკარგეს ყოველგვარი გავლენა, და კორეიის მშრომელთა გონებაზე დღეს იდეურათ მეფობს კორეიის კომუნისტური პარტია.

ოსმალეთის მშრომელთა მასების სახელით გამოვიდა

ამხ. იზმაილ ხაკი.

რომელსაც შესწორება შეაქვს ამხ. ლენინის მიერ წამოყენებულ რეზოლიუციაში პანისლამიზმისა და პანთურქიზმის შესახებ. პანისლამიზმი, ამხ. იზმაილ-ხაკის აზრით წარმოადგენს ოსმალეთის სულთანების ისტორიულ ცდას გააერთიანოს ოსმალეთის ხალხის გარშემო ყველა დანარჩენი ხალხები, რომლებიც დამორჩილებული ყავთ იარაღის ძალით. ეს პოლიტიკური ტენდენცია ოსმალეთის გადატრიალების შემდეგ შეიცვალა პანთურქიზმით, ესე იგი, ყველა თურქულ ხალხების გაერთიანების ცდით მათი ჩამომავლობის და სალაპარაკო ენის სიახლოვის ნიადაგზე. ამჟამათ პანთურქიზმი ისეთივე რეაქციონური მოძრაობაა როგორიც თავის დროზე პანისლამიზმი იყო. ოსმალეთის და აგრეთვე ყველა დანარჩენ თურქულ ხალხების მშრომელმა მასებმა იციან, რომ მათი განთავისუფლება ნაციონალურ ჩაგვრისგან სწორეთ ისევე, როგორც ყოველგვარ დანარჩენ სოციალურ ექსპლოატაციისაგან, შეუძლია მხოლოდ სოციალურ რევოლიუციას და კომუნისტურ ინტერნაციონალს.

შემდეგ გამოდიან: **ამხ. ფრუმკინი, მერეჟინი** და **კონი**, რომლებიც ებრაელი პროლეტარიატის სახელით წინადადებას აძლევენ კონგრესს გამოიტანოს მხურვალე პროტესტი ანტისემიტურ მოწამლულ აგიტაციის და იმ დარბევის წინააღმდეგ, რომელსაც აწყობენ ყოველგან, სადაც კი ბატონობენ არა მარტო ბურჟუაზიული, არამედ წვრილ ბურჟუაზიული შემთანხმებელი მთავრობებიც. თავის პროტესტს ისინი ამყარებენ მთელ რიგ ფაქტებზე პილსუდსკის, მოროჩევსკის და პეტლიურას მთავრობების პრაქტიკიდან და აგრეთვე ინგლისის საოკუპაციო ძალა-უფლების მიერ პალესტინაში დარბევის მოწყობის ფაქტზე.

კოლონიალურ და ნაციონალურ პოლიტიკის შესახებ საკითხის თეზისების კენჭის ყრამდე

ამხ. სერრატი

აცხადებს, რომ მას ჰგონია, რომ სოციალური რევოლიუცია შეიძლება და უნდა განხორციელებულ იქმნას ეგრედწოდებულ ნაციონალურ დემოკრატიულ პარტიების დაუხმარებლად, და ამიტომ ამხ. სერრატი თავს იკავებს და კენჭის ყრაში მონაწილეობას არ იღებს. რეზოლიუცია ერთხმად იქმნა მიღებული. სამმა თავი შეიკავა.

(შემდეგი იქნება)

გიულეტენი პრესბიუროსი

რ. ს. ფ. ს. რ. წარმომადგენლობისა საქართველოში.

არეულობის მოლოდინი ვარშავაში

პეტერბურგი, 15 სექტ. „ფოსიშე ცეიტუნგი“ იუწყება ვარშავიდან, რომ იქ მოსალოდნელ არეულობის და გამოსვლების შიშით შეუქმნიათ სამოქალაქო ყარაული და მოხალისე ქალთა ლეგიონი. მათ აქვთ უფლება დაატუსაღონ ყველა შენიშნული პირი, თუ გინდ სამხედრო იყოს იგი.

სამხედრო-მრეწველობის საბჭო

პეტერბურგი, 23 სექტ. პეტერბურგში მოეწყო სამხატვრო-მრეწველობის საბჭო, რომლის მიზანია შექმნას მხატვრული წარმოება ხელოვნების სფეროში.

მუშათა დელეგაციის გაგზავნა რუსეთში

რეველი, 20 სექტ. „ვინერარბაიტერ ცეიტუნგი“ იუწყება, სახელმწიფო მუშათა საბჭომ გადაწყვიტა ავსტრიის მუშების დელეგაცია გაგზავნოს რუსეთში.

„წითელ ბავშვთა სასახლე“

მოსკოვი, 24 სექტ. ბავშთა დაცვის განყოფილებამ კიევში გახსნა პირველი „წითელი ბავშთა სასახლე“ ყოფილ სამეფო სასახლეში, სადაც იცხოვრებენ და აღიზრდებიან წითელ არმიელების ბავშვები.

სპილენძის მადანის აღმოჩენა

სოფა, 20 სექტ სოფ. არგიბის რაიონში, ადლერის ახლოს სპილენძის მდიდარი მადანი აღმოაჩინეს, რომელსაც ძველად აქ გენუელები ამუშავებდენ.

პოლონეთი და ლიტვა

ლიონი, 27 სექტ. პოლონეთის ჯარებმა ლიტვის წინააღმდეგ შეტევა დაიწყეს, რის გამო ამ კონფლიკტის საჩქაროთ გამოსაკვლევათ ლიტვამ „ერთა ლიგას“ მიმართა.

რუსეთი და პოლონეთი

მოსკოვი, 26 სექტ. გაზ. „პრავდის“ ფურცლებზე ამხ. ზინოვიევი არჩევს ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტის მიერ პოლონეთისადმი წარდგენილ ახალ საზავო პირობებს და შემდეგ სწერს:

„თუ რომ პოლონეთის მმართველები, ინგლის-საფრანგეთის ბრძანებლების ძალდატანებით უარჰყოფენ ასეთი მათთვის ხელსაყრელ საზავო პირობების წინადადებას, ამ შემთხვევაში ყოველ წითელ არმიელს, ყოველ მუშას და გლეხს უკვე ნათლად ეცოდინება, თუ რისთვის გრძელდება ომი, თუ რატომ სწარმოებს საზამთრო სამხედრო კომპანია. ეს უკვე ნახევრად ჩვენი გამარჯვება იქნება. პოლონეთის პანები განაგრძობენ შეტევას! როგორც ეტყობა, ისინი ეხლა მთელს დასავლეთის ფრონტზე გენერალურ შეტევას იწყებენ. პოლონეთის პანები დამთვრალი არიან თავისი გამარჯვებებით.

ჩვენ კი ერთი წუთი არ უნდა დავკარგოთ, საჩქაროთ საქმეს შეუდგეთ. პეტერბურგის და ხარკოვის მუშებმა უკვე გამოიმუშავეს გეგმა, რომ სამხედრო ქარხნებში გადიდებულ იქნას წარმოება. სხვა ქალაქების მუშები მიბაძავენ ხარკოვის და პიტერის მუშების მაგალითს. პოლონეთის შემოტევას ჩვენ საკადრის პასუხს გავსცემთ.

თუ რომ პოლონეთის მთავრობა უარყოფს ზავს და განაგრძობს შემოტევას, მაშინ პოლონეთის პანებს, რამდენიმე ხნის შემდეგ შეძლება ექნებათ შეადარონ მათი ეხლანდელი სულიერი მდგომარეობა იმ დროის სულის კვეთებას, როდესაც წითელი ჯარები რამოდენიმე ათეულ ვერსით ვარშავის იქეთ გასცდებიან.

დასავლეთ ფრონტის დახმარება.

პეტერბურგი, 26 სექტემბერი. დაიწყო დასავლეთის ფრონტის დახმარების კვირეები. ყველა რაიონებში შესდგა ორგანიზაციები, რომლების მიზანია წითელ არმიის საჭიროებისათვის თეთრეულების (საცვლები) და სხვა შემოწირულების მოგროვება. დეტსკო სელსკის მაზრის მუშებმა და გლეხებმა შემოსწირეს 3 მილიონი და სამასი ათასი მანეთი.

ცეცხლის მფრქვევ მთაზე.

მოსკოვი, 27 სექტ. ინგლისში მოელიან მაღაროს მუშების საყოველთაო გაფიცვას. ამის გამო ლონდონში დიდი შიშიანობა სუფევს. ლონდონის მიდამოებში დაბანაკებულია მრავალ რიცხოვანი ჯარი, რომლის დანიშნულებაა წინააღმდეგობა გაუწიოს გაფიცულებს. ლოიდ-ჯორჯი ლონდონიდან არ მიდის არსად. მას იმედი აქვს, რომ გაფიცვის დაწყებამდის მაღაროს მუშების ბელადები საჭიროთ დაინახავენ მოელაპარაკონ მთავრობას.

კომუნისტების ყრილობა

ბაქო, 12 სექტ. ბაქოში გაიხსნა ოსმალეთის კომუნისტური ორგანიზაციების პირველი კონგრესი, რომელიც განიხილავს შემდეგ კითხვებს: 1) მიმდინარე მომენტი. 2) ოსმალეთის კომუნისტურ ორგანიზაციების ცენტრალურ ბიუროს მოქმედება. 3) ოსმალეთის კომუნისტური პარტიის პროგრამა. 4) ნაციონალური და კოლონიალური საკითხები. 5) პროფესიონალური კავშირები. 6) მოხსენებები ადგილებიდან. 7) ქალთა კითხვა. 8) ცენტრალური კომიტეტის არჩევა.

პოლონელების შეთქმა.

მოსკოვი, 27 სექტ. გაზ. „პრავდა“ ეხება პოლონელების შემოტევის საკითხს. ის აღნიშნავს, რომ შეუძლებელია რუსეთის მუშებმა და გლეხებმა პასსიური როლი ითამაშონ რუსეთ-პოლონეთის ომში. შემდეგ „პრავდა სწერს:

„საჭიროა გაძლიერებული პროპაგანდა აგიტაცია, როგორც ფრონტზე, ისე ჯარის ზურგს უკან. თუ რომ ჩვენ დავეყრდნობით მხოლოდ იმას, რომ სრ. რუს. ცენტრალურ კომიტეტმა გამოუშვა სამშვიდობო მოწოდება, და თუნდაც რამოდენიმეთ შევასუსტებთ ჩვენს ენერგიას, ამ შემთხვევაში ბურჟუაზიული მტაცებლები მთელს ძალებს შემოიკრებენ რომ სასტიკი იერიშები აწარმოონ ჩვენს წინააღმდეგ. და წინააღმდეგ შემთხვევაში, თუ რომ თეთრ პოლონელების შემოტევას ჩვენ ვუპასუხებთ მედგარი წინააღმდეგობით და მზადებით, მაშინ ჩვენ შევანელებთ პოლონელ შლიახტის სამხედრო აღტყაჱნებას. ჩვენ უკვე გამოცდილებით ვიცით, რომ არ არის პოლონელ მებატონეებზე უფრო გაიძვერა და საშინელი მტერი. ჩვენ ვიცით თუ როგორ გადასწვეს მათ ქალაქების მთელი რიგი, ათასობით ხალხი გადააქციეს ნაცარ-მტვერათ, სოფლები გაასწორეს მიწასთან, მთელი მაზრები უდაბნოებათ გადააქციეს, რომელიც გაჟღენთილი იყო ადამიანების ლეშის სუნით. შლიახტა ისევ გვიტევს. აი, ის სამი სიტყვა, რომელზედაც უნდა დაფიქრდეს ყოველი რუსი მუშაკი, რომელსაც არ სურს ატაროს თავისი კისრით პოლონელი იმპერიალისტების უღელი. ჩვენ არ უნდა დავიკრიფოთ გულზე ხელი. რაც არ უნდა იქვეხნოს ანტანტამ, მას მაინც არ შეუძლია თავის დაქირავებულების დასახმარებლად გამოგზავნოს ხალხის საკმაო რიცხვი. შლიახტა გვიტევს. ის გვიტევს იმ დროს, როდესაც ბურჟუაზიულ სახელმწიფოების ზურგს უკან აჯანყებული პროლეტარიატი ემზადება ჩვენ მტრებზე თავ დასასხმელათ.

ბატონებო! პოლონეთის თავადებო! თქვენ გინიშნავთ დროს. ჩვენ გეუბნებით, შეიძლება ეს უკანასკნელი დროც იყვეს. ჩვენ გვინდა ზავი. თუ თქვენ ამაზე მთელი ქალაქების განადგურებით გვიპასუხებთ, იმ შემთხვევაში თქვენს თავს დაემდურეთ.

ვინც ქარს სთესავს, ის ქარიშხალს მოიმკის.“

ამხანაგებო მუშებო და გლეხებო, გააფართოვეთ თქვენი ინტერესების დამცველი გაზ. «ახ. კომუნისტი».

ქრისტიან ამხანაგებო! „ახ. კომუნისტი“ გამოდის „ბრძოლის“ მაგიერ. ის მუშების და გლეხების გაზეთია; იგი როგორც „ბრძოლა“, ისე „ახ. კომუნისტი“ დაიცავს მთელი მშრომელი მასსის ყველა დაჩაგრულთა და შევიწროებულთა ინტერესებს. აუცილებელია, რომ თავისი ორგანო თვით მუშებმა და გლეხებმა უნდა ასაზრდოონ, თვით მუშებმა და გლეხებმა უნდა მისცენ მას არსებობის საშუალებანი.

ამხანაგებო მუშებო და გლეხებო! აღმოუჩინეთ თქვენი არსებით ინტერესების დამცველ გაზეთს „ახ. კომუნისტს“ ნივთიერი და ზნეობრივი დახმარება. მიიღეთ ყოველგვარი ზომები მის გასავრცელებლათ ფართო მასსაში, გამართეთ ხელის მოწერა მის სასარგებლოთ. ამით თქვენ უზრუნველყოფთ მის არსებობას.

საქართვ. კომუნისტ. ორგანიზაციების დროებ. ცენტრალური კომიტეტი.

უკანასკნელი ცნობები

27 სექტემბერი.

სამხ. ოპერატ. რადიო-ცნობა რესპუბლიკის „რევოლუციონური სამხედრო საბჭოს“ საველე შტაბისა.

პოლონეთის ფრონტი

კობრინის აღმოსავლეთით და სლონიმის სამხრეთ დასავლეთით 80 ვერსზე სწარმოებს ადგილობრივი ხასიათის ბრძოლები. პრიპიატის რაიონში მზვერავების მოქმედებებია.

როვნოს ჩრდილო-აღმოსავლეთით 20 ვერსზე ჩვენ დავიკავეთ რამდენიმე სოფელი. პროსკუროვის რაიონში ჩვენ დავტოვეთ ქალაქი პროსკუროვი. სტარო-კონსტანტინოვის რაიონში სწარმოებს ბრძოლები მტრის ცხენოსანი ჯართან.

დეპეშები

(ს. დ. ს. საინფორმაციო განყოფილება).

ქაღალდის კრიზისი ევროპაში

ჰელსინგფორსი, სექტ. 14. ევროპაში ქაღალდის კრიზისის გამო ფინლიანდიის ქაღალდის ქარხნებში გაძლიერებული მუშაობაა. მეფაბრიკეებს შეუკვეთეს ქაღალდი უმთავრესად ინგლისიდან, საფრანგეთიდან, ამერიკიდან და არგენტინიდან. შეკვეთილი საქონლის დასამზადებლათ ქარხნებმა ერთ-ნახევარი წელიწადი უნდა იმუშაონ.

ლონდონი, სექ. 23. (რადიო) სამთო რკინის გზისა და ტრანსპორტის მუშების გაერთიანებულმა კრებამ ლოიდ ჯორჯის წინადადება სერიოზულ მსჯელობის ღირსად სცნო და დაადგინა: ეს წინადადება, რომელიც ეხება მრეწველობის მოწესრიგებას გაუგზავნონ ორგანიზაციებს განსახილველად. მაღაროების მომუშავეთათვის ავანსის მიცემის საკითხზე იმსჯელებს საგანგებო თათბირი ლოიდ ჯორჯის მონაწილეობით. მაღაროებში მომუშავეებთან მოლაპარაკებამ ისეთი ხასიათი მიიღო, რომ გაფიცვა აწი აღარ მოხდება. უთანხმოებას უმთავრესად შრომის ხელფასის წინდაწინ მიცემის საკითხი შეადგენდა. მთავრობა მუშათა ამ მოთხოვნილებას არ იზიარებს იმ მოსაზრებით, რომ ასეთ შემთხვევაში გარანტია არ გვექნება ქვანახშირის დამუშავების გაძლიერებისათ.

გერმანული ცნობები

(დასაწყისი არ არის მიღებული) ფინანსთა მინისტრმა „ბერლინერ ტაგებლატის“ კორესპონდენტს განუცხადა: მიუხედავათ იმისა, რეიხსტაგმა უკვე გაიღო 10 მილ. მარკა, მას კიდევ 15 მილ. მარკის გაღება დასჭირდება. ვინაიდან საზავო ხელშეკრულების სისრულეში მოსაყვანად, მხოლოდ 1920 წ. განმავლობაში 25 ათასი მილიონი მარკა იქნება საჭირო.

გერმანიის შრომის მინისტრი აცხადებს, რომ დაუყონებლივ შეუდგებიან ახალი არხების გაყვანას და ძელთა შეკეთებას. ამ რიგათ უმუშევართ სამუშაო მიეცემათო.

სამხედრო მასალების დამზადება რუსეთში.

საბჭოთა სამხედრო მასალების დამამზადებელი ქარხნები გაცილებით უკეთ მუშაობენ, ვიდრე ისინი ძველ რეჟიმის დროს მუშაობდნენ. რუსეთი რიგაში მხოლოდ იმ შემთხვევაში ჩამოაგდებს ზავს, თუ ეს ზავი არ იქნება იმპერიალისტური. წინააღმდეგ შემთხვევაში იგი მზათ იქნება (გამოტოვებულია).

აფეთქება ნიუ-იორკში.

სტამბოლი, სექტემბ. 20. აქ მიღებული ცნობებით სექტემბრის 18 ნიუ-იორკის ბირჟის შენობაში საშინელი აფეთქება მოხდა. აფეთქებისაგან მოკვდა 15 კაცი, დაიჭრა 50. აფეთქება დიდი ძალით მოხდა და მახლობელ სახლების ფანჯრებში მინები ჩაამტვრია.

ბრიუსელი, სექტ. 16. ბელგიის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ დელაკრუამ საგარეო საქმეთა კომისიაში განაცხადა, რომ ბელგიის მთავრობა არამც და არამც საბჭოთა რუსეთს არ იცნობსო.

საქართველო და აზერბაიჯანი.

აზერბაიჯანის საბჭოთა სოციალისტურ მთავრობის წარმომადგენელმა მუსლიმ ისრაფილოვმა საქართველოს რესპუბლიკის გარეშე საქმეთა მინისტრის მოადგილე საბახტარიშვილი ინახულა და რწმუნების ბარათი ჩააბარა.

ჩვეულებრივი სიყალბე

გაზეთ „ერთობის“ 219 №-ში ამოვიკითხე გაგრძელება იმ ბრალდებისა, რომელსაც აყენებდა ბ-ნი ესიკა ჟორჟანაძე ჩემს წინააღმდეგ „ერთობის“ 213 №-ში. მას ბრალდებას უმოწმებენ ბ-ნი დოლიძე და იაკობაშვილი („ომი № 15. 14 ოქტომბერი 1919 წ.) ბ ნნო ბრალდებელნო ასეთი ყალბი ცნობებით თქვენ საზოგადოებრივ აზრს ვერ მომართავთ ჩემს წინააღმდეგ მანამ, სანამ ჩემდამი გამოწვეულ სამედიატორო სასამართლოში პირველი ბრალმდების წამომყენებელი ბ-ნი ესიკა ჟორჟანაძე არ აღიარებს ამ თქვენი „ერთობის“ ფურცელზე სურვილს გამომყვეს სამედიატორო სასამართლოში, რომლისთვისაც ერთი კვირის ვადა დასახელებული მქონდა გაზეთ „ახალი კომუნისტის“ № 49-ში. მაშინ ეცადეთ თქვენი წამოყენებული ბრალდების დასაბუთებას, რომელიც დაადასტურებს ბ. ესიკას ბრალდებას. და ეს ოქმების ყველა დედანი წარმოუდგინეთ იმ სამედიატორო სასამართლოს, რომელიც იქნება ავტორიტეტული არამც თუ ჩემთვის, არამედ მთელი საზოგადოებისთვის. და თუ ის ბრალდებები ვერ დაამტკიცოთ—სირცხვილი თქვენი და თქვენი მიმდევრებისთვის, რომლებიც ცდილობენ პატიოსანი ადამიანის პიროვნების ტალახში ამოსვრას.

ბ. ესიკა ჟორჟანაძე აქ ბრძანდებოდა მაშინ, როდესაც ჩემი წერილი მოთავსებული იყო გაზეთ „ახ. კომუნისტში“. როგორც კი ნახა, გაიქცა სამინისტროში ალბად რჩევისათვის, დღეს კი არ სჩანს, ვადა გადის მედიატორების დასახელებისა. მე მგონია, ყველა გამოქვეყნებული საბუთები, რომელიც თქვენ მოგყავთ, მიზეზია იმის, რომ თქვენ არ გსურთ გამომყვეთ სამედიატორო სასამართლოში, რომელიც გამოაქვეყნებდა თქვენს ბ. ესიკა ჟორჟანაძის პაილოგურ შეთქმულებას.

დ. ჟორჟანაძე.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მუშათა წერილები

ფიცი მწამს, ბოლოს მაკვირებსო!

ამას წინათ გაზეთები ალაპარაკდა: საქართველოს მთავრობა ყირიმში მოხალისეებს და ნავთ-ბენზინის გაგზავნას აპირებსო. მაგრამ ეს ხმები, ოფიციალური ცნობით უარყვეს მენშევიკებმა და ჩვენც დამშვიდდით, ღრმათ დარწმუნებული, რომ საქართველოს მთავრობას არავითარი კავშირი, არაფერი საერთო ყირიმის კონტრ-რევოლიუციასთან, შავრაზმულ მთავრობასთან არ აქვსო! არც დღეს შეგვიძლია ვსთქვათ, რომ საქართველოს მთავრობა იქ აგზავნიდეს მოხალისეებს, ნავთს, ბენზინს (უფრო იმიტომ, რომ ეს არ მოეპოვება), ოღონდ საერთოთ, რომ ვაჭრობა გაჩაღებულია ყირმის „მთავრობასა“ და საქართველოს შორის, ამას ფოთში არავინ უარს არ ჰყოფს. ვაჭრობა, უმეტეს ნაწილათ, შავი ქვით. შემოდის აუარებელი ქერი (ამის საწინააღმდეგო რა უნდა გვქონდეს), და გადის, რამდენიც გნებავთ, შავი ქვა.

ეს აქ ხდება სრულიად აშკარად; არავინ არ მალავს: არც (მით უფრო) მუშები, არც მატროსები და არც თვით მენშევიკებიც, რომ გემმა „პეტრ რიგერ“-მა მოიტანა ქერი და წავიდა შავი-ქვით დატვირთული, რამდენსაც ჩაიტევდა. გამოჩნდება თუ გინდ ერთიც, რომელიც იტყვის, ის გემი ყირიმში არ წასულა და შავი-ქვა არ წაუღიაო?..

კიდევ მეტი: ახლაც, ამ წერილს რომ ვსწერ, ფოთის ნავთ-სადგურში სდგას (და კიდევ კარგ ხანს იდგომილება, ვინ უწყის) გემები „ფენიკს“, „იული“, „პრინციპ“ და „იზმაილ“-ი შავი-ქვით დატვირთულნი და ყველა დიდი-პატარა, გადმომტვირთავ-დამტვირთავნი და მატროსები ასე ამბობენ: (და მე ჩემი თვალით ვნახე) ამ გემებმა ქერი მოიტანეს და ეს შავი-ქვა ყირიმში მიაქვთო! განა ეს ვაჭრობა-დამოკიდებულებას არ ნიშნავს, და ეს სრულიათ აშკარათ, ყველას გასაგონ-დასანახათ არ ხდება აქ?

დიახ, ეს ასეა, სრული ჭეშმარიტება და მწარე სინამდვილე ერთი მხრით, ხოლო მეორე მხრით ამას დადებითი მნიშვნელობა აქვს: მუშები ხედავენ რა „სოციალისტების“ კავშირს შავ-გენერალთან, აღშფოთება-უკმაყოფილებას საზღვარი არ აქვს. თუმცა ამით ახალს არაფერს [illegible], ახალს არაფერს არ ვამბობთ, მაგრამ, როდესაც ამ კითხვას ვაყენებთ წრესაში, აზრათ გვაქვს, იცოდეს საქართველოს უფრო ფართო მასსამ, რომ ტყუილია იმის მტკიცება, რომ ვრანგელთან არაფერი საერთო არ გვაქვსო!

პროლეტარი.

—

უკბილო რეპრესია.

ხშირათ სწერენ და ამაყობენ მენშევიკები, თითქოს კომუნისტურ გაზეთებს გასავალი არ ქონდეს. ხოლო როდესაც გაზეთი „კომუნისტი“ დახურეს, ბრალდებით მოყავდათ: ეს გაზეთი და მისი თანამშრომელნი აღელვებდენ ხალხის ფართო მასსასო.

შეგვიძლია თუ არა ამის შემდეგ თამამათ ვსთქვათ, რომ ლოღიკა და მენშევიკები კეტით დასდევენ ერთმანეთს.

ახლა ჯერი მიმდგარია „ახ. კომუნისტზე:“ ყოველ მხრივ ხელს უშლიან მის გავრცელებას; ხან მკითხველს ემუქრებიან ხან მყიდველს და ხან გამყიდველს. როდესაც სხვა უბრალო მომაკვდავი უპასუხისმგებლო ადმინისტრატორები დასდევენ ჩვენ პატარა მეგაზეთეს — „სდა წახვალ,“ „დაიკარგე“ „გაქრი“ და სხვა ტერმინებით ეს არ გვიკვირს, მაგრამ როდესაც ამას ჩადის ფოთის ნავთსადგურის თანაშემწე არამკითხე ბ. მალიევი ეს კი მიუტევებელია მით უფრო, როდესაც გალახვით დაემუქრა ბავშვს, აგინა უშვერი სიტყვებით და ერთხელ და სამუდამოთ დაითხოვა ნავთსადგურიდან.

სამწუხაროა, სასაცილო რომ არ იყოს. ნუ თუ გონია ამით შეუშლის ვინმე ხელს კომუნისტურ იდეების გავრცელებას, რაც უგაზეთოთაც კარგად აქვთ გულში ჩანერგილი, არათუ ფოთის, არამედ მთელი მსოფლიოს მშრომელ მასსას. ნუთუ ვერ შეუგნია ბატ. მალიევს რომ, როდესაც ის მიმართავს ასეთი უშვერის სიტყვებით და ლანძღვა გინებით ბავშვს, მას აქვს საქმე არა პატარა ბავშვთან, არამედ მთელ საქართველოს მშრომელ მასსასთან, რომელიც იმყოფება ამ კომუნისტურ პარტიის ერთობის ქვეშ, და რომელიც სასტიკათ გასცემს პასუხს ყოველივე ასეთ მალიოვებს.

დარაჯი

პარტიული ცხოვრება

ხიდისთავი (გურია). საქართველოს კომუნისტური პარტიის, ხიდისთავის იაჩეიკამ, რომელშიაც ითვლება 32 ორგანიზაციულათ შეკავშირებული პარტიის წევრი, 12 სექტემბერს, თავის სხდომაზე, იქონია რა მსჯელობა სომხეთის კონტრ-რევოლიუციონური მთავრობის თეთრი ტერორის შესახებ, გამოიტანა შემდეგი რეზოლიუცია: კრება ენერგიულ პროტესტს უცხადებს სომხეთის დაშნაკელთა მთავრობას და კატეგორიულათ მოითხოვს კომუნისტების წინააღმდეგ მიმართულ თეთრ ტერორის შეჩერების და ციხეებიდან ჩვენი ამხანაგების განთავისუფლებას. ჩვენ პატივისცემით ვიგონებთ საბჭოთა წითელი დროშისათვის თავგანწირულ მებრძოლ ამხანაგების ხსოვნას, და მასთან ღრმათ ვართ დარწმუნებული იმაში, რომ შორს არ არის ის დიადი დრო, როდესაც სომხეთის მუშები და გლეხები ააფრიალებენ წითელ დროშას მათ საფლავზე და მასთან შესაფერ პასუხს გასცემენ რევოლიუციონერების მესაფლავეებს.

მონდობილობით: უ—ლი.

—

პროტესტი.

საქართველოს კომუნისტურ პარტიის ზომლეთის იაჩეიკამ 11 სექტემბერს თავის სხდომაზედ იქონია რა მსჯელობა ჭანჭათის თემის მილიციონერებისაგან ზომლეთის მცხოვრებ ჩამორჩენილ ჯაშუშების შემწეობით უდანაშაულო ოთხი საიმედო ამხანაგის დატყვევების შესახებ კომუნისტურ პარტიის კრებაზე დაადგინა: ჩვენ ღრმათ დარწმუნებული ვართ, რომ ადრე იქნება თუ გვიან მღვრიე წყალი, რომელშიაც მავნე და ბინძური ქია დასცურავს, დაიწმინდება ერთხელ და სამუდამოთ. ზიზღი იმ მოღალატე ჯაშუშებს, რომლებიც „წვენის“ „მოტლეკის“ გულისათვის, კრილოვ-ალიხანოვის როლს ასრულებენ.

ზომლეთის კომუნისტურ იაჩეიკის მონდობილობით ფრთხილი

მუშათა ცხოვრება.

ბატონ გიორგი შარაშიძის „მოღვაწეობა“ სოხუმის ქალაქის საავათმყოფოში.

მკითხველსაც მოეხსენება დღევანდელი კრიტიკული მდგომარეობა მოსამსახურეების, ეკონომიური მხრივ; საერთო ფერხულში ჩაებნენ ქალაქის საავათმყოფოს მოსამსახურენიც, რომლებიც თავის დროზე არ ღებულობენ ჯამაგირებს და მუშაობენ 8 საათის მაგივრად 10 საათს. მიზეზი გამოურკვეველია. ამას თან დაემატა ზოგიერთი ვაჟბატონების თავგასულობა, და მოსამსახურეებს ავიწროებენ სხვა და სხვა საშუალებით, ლანძღვა-გინებით და ცემა-ტყეპით.

ასეთ შემთხვევას ქონდა ადგილი 20 აგვისტოს, რომელსაც ყოველივე მოქალაქემ განურჩევლათ სქესისა, ეროვნებისა და პარტიისა დიდი მწუხარება უნდა გამოსთქვას ბ. შარაშიძის საქციელზე. საქმე შემდეგში [illegible] 20 აგვისტოს [illegible] შუადღევის 1 საათზე ბ. შარაშიძემ (ეს პიროვნება გახლავთ საავათმყოფოს სურსათ-სანოვაგის, (წამლის) აფთიაქის გამგე), უბრძანა მოსამსახურე ქალს თამარა ოდიშარიას, რომ ავათმყოფი მოეთავსებია ზემო სართულში, როდესაც ექიმი მოათავებდა თავის მუშაობას, რაც დაუყონებლივ იქნა შესრულებული, ესე იგი ავათმყოფი დროებით მიიღო და მოათავსა ოთახში, შემდეგ კი დააწვენდა ავათმყოფებთან, როდესაც ექიმი გასინჯავდა მას. საუბედუროთ ექიმი დროზე ვერ განთავისუფლდა, რის გამო ავათმყოფი დიდი ცდის შემდეგ წავიდა სახლში. როდესაც ეს ამბავი გაიგო ბ. შარაშიძემ დაუწყო ლანძღვა-გინება „დედამის“, მოსამსახურე ქალს თამარა ოდიშარიას. როდესაც შეეკითხა უკანასკნელი თუ რისთვის ლანძღავდა მას, ბ. შარაშიძემ თუ როგორ მომსთხოვა პასუხი, ძალზე სცემა ოდიშარიას. გულშემზარავი სურათი წარმოუდგებოდა ადამიანს, როდესაც უდანაშაულოდ სცემდა, და ტირილი ხვეწნა არ გადიოდა ბ. შარაშიძესთან. შემდეგ, მოეშველენ მოსამსახურენი და გააშველეს.

ეს მოხდა, როდესაც ოდიშარია სამსახურს ასრულებდა! აი ასეთი საქციელი მამაკაცისაგან უდანაშაულოთ ცემა ქალიშვილის ქალის, დაუშვებელია, საზიზღრობაა. ასეთი პიროვნებების თავგასულობა შეუწყნარებელია. თუ ის ოდიშარია, რამეში შესცდა, სამსახური ვერ შეასრულა, რასაც ვერ წარმოიდგენს ადამიანი, ვინაიდან ძველი მოსამსახურეა, შეეძლო ბ. შარაშიძეს დაეთხოვა სამსახურიდან ან და ზნეობრივი გავლენა მოეხდინა მასზე, ცემა-ტყეპით კი ვერ გასწორდება ადამიანი. ნუ თუ არ არის ველურობა ბ. შარაშიძის მხრივ მოსამსახურის ინტერესების გათელვა, რაც არ არის დასაშვები „დემოკრატიულ რესპუბლიკაში“! როგორ წარმოვიდგენდი ასეთ საქციელს ბ. შარაშიძისას, რომელიც აგიტაციას ეწეოდა „ხმა მიეცით პირველ ნომერსო“, როდესაც აფხაზეთში სწარმოებდა დამატებითი არჩევნები „დამფუძნებელ კრებისა“ დიდი ამბით დადიოდა საავათმყოფოს მოსამსახურეებში და იძახდა: „ერთად ერთი პარტია, სოციალ-დემოკრატიაა, რომელიც იცავს თქვენს ინტერესებსო“. და სწორეთ ასეთი პიროვნება სჩადის ველურობას.

ასეთ პიროვნებას ადგილი არ უნდა ქონდეს, როგორც პარტიაში, ისე არც ერთ დარგში, ის უნდა მოკვდეს, როგორც პოლიტიკურად, ისე ეკონომიურად!

სხვათა შორის ბ. შარაშიძე ემუქრება ოდიშარიას: „შემირიგდი, ჩემთან ბრძოლა არ გამოგადგება, თუ სოხუმის სასამართლომ შენ სასარგებლოთ გამოიტანა განჩინება, თბილისში ვიჩივლებ და შენ კი არა გაქვს იმდენი შეძლება, რომ იქაც პასუხი გამცე და ესეც არ იყვეს მე პარტიული წევრი ვარო“.

აი ასეთი სიტყვებით იმუქრება ეს ვაჟბატონი, მაგრამ ოდიშარია, მაინც არ შესცდება და პოროტ მოქმედებას შინაურად არ დამალავს.

როგორც რაც უკვე დამტკიცებულია, საქმე სასამართლოში წავიდა, მალე განჩინება იქნება და დავინახავთ ბ. შარაშიძის მოქმედების ნაყოფს.

ბოროტი ენები იმასაც გაიძახიან, რომ ბ. შარაშიძემ, სახელმწიფო ქონება გაანიავა და სურსათ-სანოვაგესაც არ ურიგებს მოსამსახურეებს, როგორც კანონიერი გზით ერგებათო. მაგრამ ვნახოთ შემდეგში.

დროა! სასტიკი მსჯავრი დასდონ ასეთ ვაჟბატონების საქციელს და აილაგმოს სამუდამოდ, თორემ „პირველი ნომერით“ ბოროტ მოქმედება არ დაიმალება, როგორც ბ. შარაშიძემ დაემუქრა ოდიშარიას.

ვაი სირცხვილო! „დემოკრატიულ რესპუბლიკაში“ ვართ.

სადგისი.

5 სექტემბერი 1920 წელი.
ქ. სოხუმი.

სოფელი და მიწის მუშა

რა საშუალებას მიმართეს მწვავედ დამშეულებმა ზუგდიდის მაზრაში?

ჩემს წერილში „ზუგდიდის მაზრის დამშეული სოფლები“ მკითხველი საკმაოდ გაეცნობოდა, ზუგდიდის მაზრის დამშეულთა მდგომარეობას. ხოლო მას შემდეგ განვლო აგერ რამდ. კვირამ და მინდა ახლა მკითხველ საზოგადოებას გავაცნო ის, თუ რა ზომას მიმართეს ზუგდიდის მაზრის მწვავედ დამშეულებმა, რომ თავიანთი ფიზიკური არსებობა შეენარჩუნებიათ. ერობებს, როგორც ჩემს წინანდელ წერილში ვამბობდი, ისე არც ახლა არავითარი ხელსაყრელი დახმარება არ აღმოუჩენიათ დამშეულთათვის. სამაზრო ერობამ „ვერ შესძლო“ ალბად სიმინდის სესხად მიწოდება მწვავედ დამშეულთათვის, თორემ წინააღმდეგ შემთხვევაში განა „მოითმენდა“ რომ დამშეულთათვის შორიდან ეცქირა? მაშ თუ ასეა რაღა მოიქმედეს დამშეულებმა? იმათ, ვისაც ჯერ კიდევ რაიმე საქონელი შერჩენოდათ, გაყიდეს უმნიშვნელო ფასებში და მით აწეულ ფასებში შეიძინეს ფუთ. სიმინდი 1000—1500 მანეთად. ხოლო იმათ, ვისაც გასაყიდი რამ არ გააჩნდა, დაიწყეს ჯერ კიდევ ნახევრად კაკალ შეუსრულებელ ახალ სიმინდის ტეხვა და მზეზე გაშრობა, ან და პირდაპირ ხარშავენ და იმით იკვებებიან.

მე მინდა მკითხველის ყურადღება მივაქციო იმ გარემოებას, რომ ასეთი სიმინდის ტეხვა, ფრიად ანადგურებს ყანას, რითაც საკმაო ზარალი მოუდის პატრონს და აი სწორედ უსახსრო დამშეულთა მოქმედება სიცოცხლის უზრუნველსაყოფათ, ფრიად მავნებელია, ვინაიდგან ამით ძალზე ნადგურდება ყანები და ახალი ჭირნახული ძლიერ მცირდება ამ გარემოების გამო. მერე და ვინაა ისეთი, რომ ყურადღება მიაქციოს ამას, ნახევრად კაკალ შეუსრულებელ სიმინდის ტეხვა აკრძალოს, ხოლო სამაგიეროდ ძველი სიმინდი სესხად მიაწოდოს დამშეულთ? არავინ.

ასეთი უნდა იყოს მთავრობა, მაგრამ ამას ჩვენ ვერ ვხედავთ. დამშეულთ უკანასკნელ დრომდე კიდევ ქონდათ იმის იმედი, რომ სამაზრო ერობა „მიაწოდებდა“ მათ სიმინდს სესხად, მაგრამ მათმა იმედმა უნაყოფოდ ჩაიარა. და აი სწორედ ახლა დამშეულები იძულებული არიან ტეხონ ახალი სიმინდი უდროოდ, და ასე იკვებებოდენ. აი ასეთი ამბავი ხდება იმ „დემოკრატიულ“ რესპუბლიკაში, სადაც ჩვენი „მესვეურების“ აზრით, სასურსათო პოლიტიკა სწორედ კარგ დონეზეა დაყენებული; ყოველი მენშევიკი მას ამბობს, რომ საქართველო—ეს ,,სამოთხეა“, ,,ოაზისია“, სადაც ყველაფერი თავის რიგზეა დაყენებულიო“, ხოლო იმას კი ვინ გაიცხადებს, რომ ამ ,,სამოთხეში“ რამდენი თვითმკვლელობა ხდება შიმშილობისა გამო; იმას ვინღა იტყვის, რომ საქართველოს „დემოკრატიულ“ რესპუბლიკის დამშეულები იძულებული არიან ხილით და მოხარშული სიმინდით ირჩინონ თავი?

კალე ფეოდოსიშვილი.

პროვინციის ცხოვრება.

სოფ. შუხუთი

21 სექტემბრის სოფ. შუხუთში აქაური თემის გამგეობის ინციატორობით მოაწყვეს ალეგრა-სეირნობა სახალხო სახლის სასარგებლოთ.

ყველამ იცის, რომ სახალხო სახლი არის ხალხის ზნეობრივად განმავითარებელი დაწესებულება, (რასაკვირველია იმ შემთხვევაში, თუ სახალხო სახლის გამგენი ახმარენ მას თავის დანიშნულებას) და ყოველი პატიოსანი ადამიანის ვალია დაეხმაროს მას რითაც კი შეუძლია; ამიტომ ალეგრას ხალხი ბლომად დაესწრო ეზო, სადაც ალეგრა იყო გამართული, ხალხით იყო გაჭედილი. ყველა სიამოვნებდა; ზოგი სეირნობდა, სხვები კი, რასაკვირველია, უფრო სქელჯიბიანები იქვე გამართულ ბუფეტში დროებას ატარებდენ.

ასე ჩვეულებრივად მიმდინარეობდა ყველაფერი, მაგრამ უცებ ასტყდა არა ჩვეულებრივი ხმაურობა და კივილი. ქალი და ბავშვი ერთმანეთს ასკდებოდენ, ყველა შიშით ცახცახებდა. არ იცოდენ რაში იყო საქმე. ბოლოს გამოირკვა, რომ წაჩხუბებულიყვნენ მილიციონერები, ეს „წესიერების დამცველნი“, ამოღებული რევოლვერით დასდევდენ ერთმანეთს მოსაკლავად.

ყველას ნათლად შეუძლია წარმოიდგინოს ის შიში, რომელიც აქ დამსწრე საზოგადოებამ განიცადა ამ სურათის დანახვაზე. ყველა შიშისგან ცახცახებდა, ბევრი მიწაზე წვებოდა, ბევრი კივილით ღობის ძირებში იკუნჩხებოდენ. იყო შემთხვევა, რომ ზოგიერთებს გულიც წაუვიდათ შიშისაგან.

აქაურმა მილიციონერებმა მოჩხუბრების დაწყნარებაში ვერაფერი აქტივობა გამოიჩინეს. ბოლოს როგორც იქნა დააწყნარეს მოჩხუბრები, ხალხიც დამშვიდდა; მაგრამ არ გასულა ნახევარი საათი, რომ ისევ იფეთქა უწესრიგობამ. ისევ გახდა კივილი და ბავშვების წრიალი. გავარდა რევოლვერი, ხალხი პანიკამ მოიცვა. შიშს და უწესრიგობას საზღვარი არ ჰქონდა. წარმოიდგინეთ, მეორეხელაც მოჩხუბრები „წესიერების დამცველი“ ქალ. ლანჩხუთის გვარდიელები აღმოჩნდნენ და თითქმის ყველა შტაბის წევრები. ყოველივე ამ არეულობის დროს ზოგი თემის გამგენი მშვიდად უსხდნენ სასმელ-საჭმლით მორთულ სუფრებს და ადგილიდან არ დაძრულან.

შევეკითხები ამ ვაჟბატონებს: რა იყო მათი მოვალეობა ასეთ არეულობის დროს? რისთვის მოიწვიეთ საზოგადოება ალეგრაზე? ნუ თუ, იმიტომ, რომ შიშისაგან გულ გახეთქილი გაგეშვათ სახლში თქვენი სასიქადულო გვარდიელების და მილიციონერების მოქმედებით?

მაგრამ ვიცი რომ მათი დაჩლუნგებული ქონება, მათი გაბრუებული თავი ვერავითარ დადებითი პასუხს მომცემს ჩემს შეკითხვაზე.

ისინი ჩვეულებრივად ლობი-ყორს მოედებიან და დაიწყებენ თავის მართლებას ამ საგანზე. მე პასუხს მოველი აქაური მშრომელი გლეხკაცობისაგან. ამხანაგებო, მშრომელო გლეხკაცობავ, ნუ თუ თქვენ კიდევ შეგიძლიათ გულგრილად შეხვდეთ გვარდიელების და მილიციონერების ასეთს თავხედობას, ასეთ მხეცურ მოქმედებას? დროა ამხ. მიხვდეთ, რომ დღევანდელი გვარდიელები და მილიციონერები, რომელთა შემადგენლობა თითქმის ყველა ხარმაცები, კარტის მოთამაშენი და გუშინდელი ქურდ-ბაცაცა ხუნხუზები არიან, ესენი არ არიან წესიერების დამრღვევნი და თქვენ დროა აიმაღლოთ თქვენი ხმა ამ ვაჟბატონების წინააღმდეგ. დროა მიხვდეთ, რომ ასეთ მუქთახორებს, ასეთს უმუშევრებს [illegible] წესიერების დამრღვევთ არჩენთ თქვენ დაკოჟრებული ხელებით და თქვენი ჯიბით.

დამსწრე.

—

ქ. ლანჩხუთი

კარგა ხანია, რაც მდინარე ლაშის ღელემ თავისი კალაპოტი ამოავსო და სხვა გზით იწყო დენა. ვისაც უვლია ლანჩხუთ-შუხუთის გზაზე, ის, იქ ნახავდა საშინლათ გათხრილ და ოღრო-ჩოღროთ ქცეულ, თითქმის [illegible] გზას. ეს გზა დღეს ისე წახდარია, რომ მიუხედავათ გზის გაფართოვებისა, წესიერი მოძრაობა მაინც საძნელოა. თუ ცოტა წამოწვიმდა, მაშინვე წყალი გზაზე იწყებს დენას, ისე კი დარების დროს დამშრალია.

შარშან და წელს მრავალი იყო ისეთი შემთხვევები, როდესაც გზაზე გადმოხეთქილმა წყალმა არამც თუ შეაჩერა სავსებით მოძრაობა რამდენიმე ხნით ლანჩხუთსა და სხვა სოფლებს შუა, არამედ კინაღამ აყარა მცხოვრებლები, კინაღამ წაიღო მათი სახლები და ქოხები. ეს განსაკუთრებით ზამთრობით იცის. ეხლაც წვიმების გამო გაძნელებული იყო ლანჩხუთში მგზავრობა. შარშან ამნაირი შემთხვევებიც იყო: სახლიდან სკოლაში წასული მოწაფე იძულებული იყო მუხლამდის წყალში გასულიყო და დასველებული მისულიყო სასწავლებელში. ზოგი მოწაფეები კი, 3—4 დღით, სანამ წყალი არ დაიკლებდა შესწყვეტდა კლასში სიარულს. ამის შემდეგ სცადეს და ამოსწმინდეს მდინარის კალაპოტი, მაგრამ ცხადი უნდა ყოფილიყო, რომ იმას პირველ გაწვიმებისას ამოასწორებდა წყალი და ასეც მოხდა. ამის შემდეგ საქმე შეჩერებულია და წყალი განაგრძობს ნავარდობას გზებსა და ეზოებში. ამ ზამთარში მეტად გაძნელებული იქნება ლანჩხუთში მგზავრობა. მოწაფეები კვლავ იძულებული იქნებიან ან დასველებული ტანისამოსით მივიდენ სკოლაში და იქ კიდევ 4—5 საათი ისწავლონ, ან კლასს დააკლდენ რამოდენიმე დღით.

ამასთან გზაც თანდათან ფუჭდება. ბოლოს და ბოლოს საჭიროა ამას ყურადღება მიექცეს და აუცილებლათ გადადგმულ უნდა იქნას პრაქტიკული ნაბიჯები. ამ საქმეში ინიციატორებს მთელი ხალხი გაუწევს დახმარებას. საჭიროა ხელმძღვანელი ამ საქმის, და ამას მოვაგონებთ ჩვენ ქალაქის ბედის მმართველებს. დროა ამ სერიოზულ საქმეს მიექცეს პირველი ყურადღება, თორემ ლამის 50 მოსახლე მთლად აბარგდეს ქალაქიდან.

სპარტაკი.

დრ. რედაქტორი: ა. ქურიძე.

სტამბა ეკონომია "დიდი ვანქის ქ. № 3